

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL
31/03/2006
EIXIDA NUM. 05035

Universitat d'Alacant
Excm. i Mgfc. Sr. Rector:
Carretera de Sant Vicent del Raspeig, s/n
SANT VICENT DEL RASPEIG - 03690 (Alacant)

=====
Ref. queixa núm. 041499

=====
(Assumpte: ús del valencià a la Universitat d'Alacant.)

Excm. i Mgfc. Sr. Rector,

Acusem rebut del seu últim escrit, mitjançant el qual ens informa sobre la queixa de referència, promoguda davant esta institució pel Sr. (...).

Com vosté sap, en el seu escrit inicial de queixa, l'interessat, substancialment, denunciava la situació del valencià com a llengua vehicular d'ensenyament en les diverses assignatures impartides en els estudis oficials en la Universitat d'Alacant. Concretament, l'interessat cridava l'atenció sobre el fet que solament l'1% dels crèdits impartits en este centre universitari tinguera el valencià com a llengua vehicular.

En considerar que la queixa reunia els requisits exigits per la llei reguladora d'esta institució, va ser admesa a tràmit. En este sentit i amb l'objecte de contrastar l'escrit de queixa, vam demanar un informe sobre això a la Universitat d'Alacant.

En el seu informe, després d'enumerar les diverses actuacions empreses per la Universitat d'Alacant en la labor de promoció del coneixement i l'ús del valencià per part de la comunitat universitària, ens comunicava la situació actual d'ús del valencià i, especialment, la seua situació quant a llengua vehicular per a la docència universitària. Davant la situació descrita, en este informe es fixaven una sèrie d'objectius de treball, directament encaminats a promoure l'ús de llengua pròpia de la nostra Comunitat i, especialment, a afavorir una oferta major i millor d'assignatures en valencià. Especialment, s'assenyalava la necessitat de modificar el model de plantilla actualment vigent, a fi d'adaptar-lo a la nova realitat universitària i a la seua capacitat, per permetre la proliferació d'assignatures en valencià que estigueren finançades íntegrament.

Una vegada rebut l'informe, en vam donar trasllat al promotor de la queixa, amb l'objecte que, si ho considerava oportú, presentara un escrit d'al·legacions, i així ho va fer i va ratificar íntegrament el seu escrit inicial.

Davant el contingut de l'informe remés i tenint en compte que consistia, essencialment, en la relació de les actuacions realitzades i l'assumpció de compromisos amb relació a les actuacions que calia realitzar, amb la finalitat de proveir millor la resolució de l'expedient, ens vam dirigir novament a eixa administració, a fi que, en el termini de 15 dies, ens informara sobre les mesures adoptades en este àmbit, especialment, amb relació als objectius marcats en aquell informe i els resultats obtinguts amb relació a la promoció de la docència en valencià.

De l'informe rebut es deduïa que la Universitat d'Alacant havia adoptat les següents mesures, amb relació a la promoció de l'ús del valencià:

Primer. Convocatòria de places amb perfil lingüístic i valoració, en els concursos per a l'accés a les places de professor funcionari, dels coneixements acreditats de valencià.

En concret, i quant a estes mesures, l'administració implicada ens informava que, del total de places convocades entre els mesos de juny de 2004 i juny de 2005 (164, en total), 12 van ser convocades amb perfil lingüístic.

Segon. Desenvolupament d'una política d'incentius econòmics a la docència en valencià. En este sentit, l'Administració implicada ens informava que en el curs acadèmic 2004/2005, s'havien dedicat 72.993 euros per a fomentar la docència en valencià, que es van distribuir entre els professors, els departaments i les facultats que impartiren docència en valencià.

Tercer. Ajudes per a l'elaboració i la publicació de materials docents en valencià.

Quart. Desenvolupament d'actuacions de formació lingüística del professorat, mitjançant l'organització i la prestació de cursos destinats al professorat de la Universitat. En este sentit, l'administració implicada indica en el seu informe que, en el curs acadèmic 2004/2005, van acudir a estos cursos 79 professors de la Universitat.

Cinqué. Elaboració d'un nou model de plantilla. Segons es fa constar en l'informe remés, des del Rectorat de la Universitat d'Alacant es pretén aprofitar la reforma del model de plantilla imposat pel procés de convergència de l'espai europeu d'ensenyament superior, per a introduir aquells canvis que calguen per a facilitar l'oferta i la impartició d'assignatures vehiculades en valencià.

A tall de conclusió de l'informe remés, l'administració implicada ens aportava les estadístiques en què feia constar que, en el curs acadèmic 2004/2005, en la Universitat d'Alacant s'havien impartit 729, 93 crèdits en valencià (entre els quals no s'inclouen els 563,9 crèdits impartits pel Departament de Filologia Catalana), la qual xifra representava el 2,98% dels crèdits totals impartits per la Universitat.

Una vegada rebut l'informe, en vam donar trasllat al promotor de la queixa amb l'objecte que, si ho considerava oportú, presentara un escrit d'al·legacions, i, tot i el temps que ha transcorregut d'aleshores ençà, no tenim constància que l'interessat haja realitzat el tràmit esmentat.

De la lectura de la documentació que consta en l'expedient i, especialment, dels informes elaborats i remesos per la Universitat d'Alacant, es dedueix que l'administració implicada ha reconegut l'existència d'un desequilibri evident en la situació de les dos llengües de la nostra Comunitat quant a llengües vehiculars de la docència impartida, i ha posat en pràctica determinades iniciatives directament encaminades a potenciar l'ús i la normalització del valencià en la vida universitària.

No obstant la valoració positiva que mereixen estes iniciatives, i atesa la innegable situació de desequilibri existent a hores d'ara entre la docència en castellà i en valencià en la Universitat esmentada, esta institució no pot deixar de realitzar les reflexions següents com a fonament del suggeriment amb què concloem:

La Generalitat Valenciana, en compliment del manament estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

La citada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat Valenciana i, especialment, la recuperació del valencià, definit com "llengua històrica i pròpia del nostre poble", i d'una altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no solament l'idioma castellà sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar notablement l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma cooficial propi han legislat en la matèria, mitjançant lleis denominades de normalització lingüística, a fi de fomentar l'ús de la llengua cooficial (especialment en aquells àmbits oficials: administració pública, educació, mitjans de comunicació, etc.) amb l'objectiu que esta assolisca cotes similars a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial en tot el territori de l'Estat.

L'aplicació d'estes lleis de normalització lingüística duta a terme per les diverses comunitats autònomes motiva, de vegades, que ciutadans que tenen com a llengua habitual el valencià, consideren vulnerats els seus drets lingüístics per l'ús d'una llengua o l'altra per part de les autoritats i les oficines públiques.

La normativa vigent respecte de l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació, per la qual cosa l'Administració pública valenciana està obligada a garantir la

normalització lingüística, tal com es desprén de l'art. 7.4 i .5 de l'Estatut d'autonomia, en assenyalar que "Caldrà atorgar un especial respecte i protecció a la recuperació del valencià".

La Llei d'ús i ensenyament del valencià no és una altra cosa que el desenvolupament normal de les previsions contingudes en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'autonomia respecte de l'ús de la nostra llengua com l'objectiu últim de recuperar la desigualtat que encara existix respecte de l'altra llengua oficial, el castellà, sense que en cap cas pugua prevaler l'una sobre l'altra.

Així doncs, i en el sentit que és missió d'esta institució vetlar pel compliment dels preceptes constitucionals, estatutaris i legislatius citats, són constants les recomanacions del Síndic de Greuges a l'Administració pública perquè, en tots els àmbits, escrits o orals, es produísca un ús normalitzat i equilibrat, d'acord amb les preferències manifestades pels receptors de la seua activitat, de les dues llengües oficials de la nostra Comunitat, de conformitat amb la legislació vigent. Res no impediex que esta recomanació s'estenga també a la docència impartida per les universitats de la nostra Comunitat.

Tenint en compte tot el que hem dit més amunt, es recomana a la Universitat d'Alacant que adopte totes les mesures que calguen per a impulsar efectivament la docència en valencià, sense que en cap cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra, ja que el valencià, llengua oficial de la Comunitat Valenciana, ho és també de la Generalitat i de l'Administració pública, de l'Administració local i d'altres corporacions i institucions públiques dependents d'aquella, per la qual cosa els poders públics, autonòmics i locals estan obligats, d'acord amb el manament contingut en l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, a impulsar l'ús del valencià en totes les esferes socials i especialment en l'Administració pública.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, l'informe preceptiu en què ens manifeste si accepta el suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement, així mateix li faig saber que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat, esta resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Li agraiem per endavant la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Bernardo del Rosal Blasco
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana